

POSTANOWIENIE

Dnia 9 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 9 lipca 2025 r.,
sprawy **M. Ł.**
oskarżonej o czyn z art. 212 § 1 k.k.,
z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżycielki prywatnej
od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach
z dnia 10 stycznia 2025 r., sygn. akt II Ka 775/24,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Węgrowie
z dnia 18 września 2024 r., sygn. akt II K 413/23,

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. obciążyć oskarżycielkę prywatną kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego,**
- 3. zasądzić od oskarżycielki posiłkowej A. D. na rzecz M. Ł. 300 złotych tytułem zwrotu kosztów sporządzenia odpowiedzi na kasację.**

UZASADNIENIE

M. Ł. oskarżono o to, że „w okresie od dnia 27 marca 2019 r. do dnia 31 grudnia 2023 r., na sesjach Rady Miasta w X, g. [...], pow. [...], woj. [...] wielokrotnie obrażała, insynuowała i zniesławiała A. D., a w dniach 29 marca

2023 r., 27 września 2023 r., 31 maja 2023 r. obrażała A. D., nazywając teatrem jej pytania do władz X, mówiła o robieniu kampanii dla zaplecza politycznego, twierdziła, że nielegalnie sprzedaje gazetę”, to jest o czyn z art 212 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Węgrowie wyrokiem z dnia 18 września 2024 r., sygn. akt II K 413/23:

I. na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 414 § 1 k.p.k. umorzył postępowanie w zakresie zarzucanego oskarżonej M. Ł. czynu za okres od 27 marca 2019 r. do 22 października 2022 r.,

II. uniewinnił oskarżoną od popełnienia zarzucanego jej czynu za okres od 23 października 2022 r. do 31 grudnia 2023 r.,

III. zasądził od oskarżycielki prywatnej A. D. na rzecz Kancelarii Adwokackiej w C. kwotę 840 zł tytułem zwrotu kosztów obrony wykonywanej na rzecz oskarżonej przez adw. T. Ś.

W osobistej apelacji oskarżycielka prywatna zaskarżyła wyrok Sądu pierwszej instancji w całości, podnosząc zarzut obrazy prawa procesowego oraz błędu w ustaleniach faktycznych i wniosła o uznanie M. Ł. winną zarzucanego jej czynu. Wniosła też o „zasądzenie przeprosin” od M. Ł., wygłoszonych publicznie na najbliższej – po uprawomocnieniu się wyroku – sesji Rady Miejskiej w X oraz zamieszczenie na stronie gminy X, profilu na Facebooku gminy X i profilu na F. M. Ł.”.

Po przeprowadzeniu postępowania odwoławczego, Sąd Okręgowy w Siedlcach, wyrokiem z dnia 10 stycznia 2025 r., sygn. akt II Ka 775/24:

I. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił rozstrzygnięcie z pkt III,

II. w pozostałej części utrzymał zaskarżony wyrok w mocy,

III. zasądził od oskarżycielki prywatnej A. D. na rzecz Skarbu Państwa 100 zł opłaty za II instancję.

W kasacji wywiedzionej, jak należy sądzić, od całości wyroku Sądu Okręgowego, pełnomocnik oskarżycielki prywatnej podniósł zarzut:

„1) wypełnienia przesłanek, wynikających z art. 439 §1 ust. 1 i 2 k.p.k. (w wydaniu orzeczenia brała udział osoba nieuprawniona, przez co sąd był nienależycie obsadzony),

2) rażące naruszenie prawa procesowego (art. 7 i 433 § 2 k.p.k.) oraz materialnego (art. 212 ustawy — Kodeks karny z 6 czerwca 1997 r.; Dz.U. 1997 nr 88 poz. 553), które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia”.

Odwołując się do tych zarzutów, skarżący wniósł o: .

„a) uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w Węgrowie z 18 września 2024 r. ze względu wadliwość powołania składu orzekającego,

b) uchylenie następującego po nim, ergo — obciążonego tą samą wadą prawną wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach z 10 stycznia 2025 r.,

c) uznanie M. Ł. winnej zarzucanego jej czynu znieśławienia A. D. w okresie od 22 października 2022 r. do 31 grudnia 2023 r.,

d) obciążenie M. Ł. kosztami procesu według norm przepisanych”.

Odpowiadając pisemnie na kasację, obrońca oskarżonej wniósł o oddalenie nadzwyczajnego środka zaskarżenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona przez pełnomocnika oskarżycielki prywatnej kasacja, mimo wagi podniesionego zarzutu bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k., jest oczywiście bezzasadna, co pozwoliło na jej oddalenie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k..

Uchybieniem, stanowiącym bezwzględną przyczyną odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k. jest sytuacja, gdy w wydaniu orzeczenia brała udział osoba nieuprawniona lub niezdolna do orzekania bądź podlegająca wyłączeniu na podstawie art. 40 k.p.k. W orzecznictwie sądowym podnosi się, że za tego rodzaju uchybienie uznaje się brak uprawnień do orzekania w danym sądzie. Przykładowo uchybienie to zachodzi, gdy w składzie sądu wyższego rzędu orzekał sędzia sądu niższego rzędu bez właściwej delegacji. Innymi słowy, w przypadku osoby nieuprawnionej do orzekania chodzi nie tylko o osobę niemającą w ogóle uprawnień do orzekania, ale jest nią także osoba niemająca uprawnień do orzekania w danym sądzie (m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 2023 r., II KK 406/23; postanowienie Sąd Apelacyjny w Krakowie z dnia 14 maja 2014 r., II AKo 34/14, KZS 2014, nr 5, poz. 65). Taka sytuacja zaś w niniejszej sprawie nie zaistniała, ani na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego, ani też przed Sądem odwoławczym.

Z kolei przesłanka z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., może mieć miejsce m.in. w stosunku do sędziego, który uzyskał nominację w następstwie wzięcia udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa ukształtowaną przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), a nadto nie spełnia minimalnego standardu bezstronności w rozumieniu norm konstytucyjnych i konwencyjnych.

W uchwale połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. o sygnaturze BSA I – 4110-1/20, w stosunku do sędziów sądów powszechnych w pkt 2 wyrażono stanowisko, iż „Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”. Uchwała ta wprost wyklucza jednak automatyczne wystąpienie skutku w postaci zaistnienia uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., tylko dlatego, że w składzie orzekającym zasiadał sędzia powołany na urząd na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej nowelą z dnia 8 grudnia 2017 r. Powołane stanowisko Sądu Najwyższego wskazuje, że dla skuteczności zarzutu uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. konieczne jest wskazanie konkretnych okoliczności, iż wadliwość procesu powołania prowadzi do naruszenia konstytucyjnego i konwencyjnego standardu niezawisłości i bezstronności sądu.

Zagadnienie kontroli bezstronności sędziego było również przedmiotem uchwały I KZP 2/22 z dnia 2 czerwca 2022 r. składu 7 sędziów Sądu Najwyższego. Sąd Najwyższy potwierdził w niej dotychczasowe stanowisko, iż „1. Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych

innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 3) nie jest organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust. 1.”, jak również i to, że „2. Brak podstaw do przyjęcia *a priori*, że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 KPK (...)”. Powyższe oznacza, że brak bezstronności i niezawisłości sądu, w składzie którego zasiadał sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w wadliwym procesie przed Krajową Radą Sądownictwa od 17 stycznia 2018 r., należy ustalić *in concreto*.

Sąd Najwyższy rozpoznający niniejszą sprawę w pełni podziela zaprezentowane stanowisko i przyjętą wykładnię prawa. Odwołanie się przez pełnomocnika oskarżycielki prywatnej do faktu powołania sędzi Sądu Rejonowego w Węgrowie X. Y. przez KRS ukształtowaną ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa nie jest wystarczającą okolicznością, która wskazywałaby na brak bezstronności tej sędzi, a tym samym zaistnienie w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej w postaci nienależytej obsady Sądu Rejonowego, której nie dostrzegł Sąd odwoławczy, na co zdaje się wskazywać pkt b) wniosków kasacji.

Pełnomocnik oskarżycielki prywatnej nie wskazał w kasacji na jakiegokolwiek związku sędzi z władzą wykonawczą, jak również nie przywołał okoliczności, czy faktów, które mogłyby powadzić do wniosku, iż owe związki mogły przyczynić się do przyspieszenia kariery zawodowej sędzi X. Y. Skarżący nie przywołuje żadnych informacji, mogących pochodzić z domeny publicznej, potwierdzających sugestię, że skład Sądu Rejonowego utworzony z udziałem sędzi X. Y. nie gwarantuje bezstronnego i niezawisłego rozpoznania sprawy. W szczególności informacji takich brak w powszechnie dostępnej, dotyczącej wskazanej sędzi, uchwale Krajowej Rady Sądownictwa nr 116/2022 z dnia 15 lutego 2022 r.

Stawiany w kasacji w pkt 2 zarzut obrazy prawa materialnego, sprowadza się do dążenia do wykazania, że oskarżona M. Ł. swoim działaniem dopuściła się zarzucanego jej przestępstwa z art. 212 § 1 k.k. i jest wprost kwestionowaniem w

tym zakresie poczynionych przez orzekające Sądy ustaleń faktycznych, nie znajdującym umocowania w zgromadzonym materiale dowodowym. Z dokonanych w sprawie przez Sąd Rejonowy, a w pełni zaaprobowanych przez Sąd odwoławczy ustaleń wynika, iż oskarżona swoim zachowaniem nie dopuściła się zarzucanego jej czynu. Powtórzyć należy, na co jednokrotnie wskazywał już Sąd Najwyższy, iż obraza prawa materialnego polega na jego wadliwym zastosowaniu lub niezastosowaniu, w orzeczeniu, które oparte jest na trafnych i niekwestionowanych ustaleniach faktycznych. Nie można mówić więc o naruszeniu przepisów prawa materialnego, jak czyni to pełnomocnik oskarżycielki prywatnej, w sytuacji, gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie jest wynikiem błędnych ustaleń faktycznych przyjętych za jego podstawę (skarżący wprost kwestionuje „błędą interpretację dowodów i wybiórczą, abstrahującą od faktów analizę materiału dowodowego w sprawie” k – 2 kasacji).

Niezasadny jest także zarzut obrazy prawa procesowego, tj. art. 7 i art. 433 § 2 k.p.k. Analiza rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego prowadzi do konkluzji, że dokonał on trafnej kontroli odwoławczej aprobuując dokonane przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne w sprawie, oparte na podstawie wszystkich przeprowadzonych dowodów, w tym zeznań powołanych w sprawie świadków czy analizy nagrań z sesji Rady Miasta w X. Nie naruszając reguł odnoszących się do uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego wskazanych w art. 457 § 3 k.p.k., Sąd Okręgowy w Siedlcach, zgodnie z wymogami art. 433 § 2 k.p.k., rozpoznał wszystkie stawiane w apelacji zarzuty, a swoje stanowisko należycie uzasadnił, czyniąc tym samym zadość przepisowi art. 457 § 3 k.p.k. Jak każdy dowód przeprowadzony w sprawie, tak i zeznania świadków K. M., A. P., S. R. czy K. G. podlegały ocenie. Sąd uznał je za wiarygodne, nie tylko dlatego, że były spójne wewnętrznie i wzajemnie się uzupełniały, ale co najważniejsze, znalazły potwierdzenie w nagraniach z sesji Rady Miasta.

Mając powyższe na uwadze, kasację pełnomocnika oskarżycielki prywatnej uznać należało za oczywiście bezzasadną. Warto nadto podkreślić, że uzasadnienie kasacji oraz zawarte w niej wnioski wskazują na to, że jej autor postrzega postępowanie kasacyjne w kategoriach kolejnej instancji. Świadczą o tym: domaganie się wydania niedopuszczalnego przecież wyroku reformatoryjnego,

do tego skazującego, co pozostaje w sprzeczności z treścią art. 537 k.p.k. oraz art. 454 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. oraz zawarta w uzasadnieniu kasacji analiza dowodów charakterystyczna dla apelacji. Tymczasem, kasacja służy od prawomocnego, kończącego postępowanie wyroku sądu odwoławczego, co oznacza, że przedmiotem zarzutów winny być, co do zasady, uchybienia, do których doszło w toku postępowania odwoławczego. Zwrócić też uwagę na niekonsekwencję w argumentacji skarżącego. W uzasadnieniu kasacji podkreśla się, że autor kasacji nie kwestionuje rozstrzygnięcia o umorzeniu postępowania z powodu przedawnienia, jednak na stronie 3 nadzwyczajnego środka zaskarżenia przywołuje fakty i okoliczności z okresu od 27 marca 2019 r. do 24 listopada 2021 r., a więc z okresu objętego przedawnieniem.

[J.I.]

[r.g.]